

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 Banî Numărul

Administrația strada Gărei No. 25

Abonamentul 10 Lei pe an

Edilitatea în Constanța

IV

PROECETELE D-ului DUCA

Pe baza programului stabilit de comisiunea de înfrumusețare a orașului, d-l inginer Duca a elaborat proiectele de lucrări ce reproducem mai la vale.

Cu altă ocazie, mai puțin interesantă pentru gospodăria orașului nostru, când d-l Duca a fost numit director al lucrărilor portului, felicitând guvernul pentru această numire, încheiam primul nostru articol de la 20 Aprilie a. c., cu următoarele cuvinte—Se vede într'un cîas bun:

„D-l Duca fiind mare proprietar rural și cultivator model în Dobrogea, prezența d-sale în Constanța va fi de mare folos orașului și provinciei întregi; de aceea salutăm cu tot respectul numirea d-sale în capul lucrărilor portului”.

Proiectul elaborat de d-l Duca e făcut în deplină cunoștință de cauze, e clar și explicit. Nu ne îndoim că și lucrările definite, de edilitate, planuri și devise, vor fi tot așa, reprezentând date luate cu adevărat de la fața locului, d-l Duca, organizatorul celui mai renumit politehnic al orientului, Școala de Poduri și Șiosele din București, posedând în graudul cel mai înalt conștiința misiunilor grele ale specialității ingineresti.

Dacă am putea, și ar fi locul, am face o adevărată exortatie, contra școalei de pricipseală moștenită de la *Wanderburghii* austriaci, ce se dedeau aci ca inginer de toate speciile, căreia au cădut victima elevii și toate afacerile ce le au incredințat multe orașe, între care și Bucureștiul cu atâtea milioane cheltuite pentru apa ce încă nu o are nici acum.

Introducând aci lucrările, a comisiunii de înfrumusețare și a d-lui Duca, deschidem largi coloanele acestui jurnal ori cărei obiecțiuni, bazate pe interesul de edilitate al orașului, convinși fiind-că ne facem deplină datoria, întru a se preveni ori-ce neprevădere la temelia clădirii ce, așa de târziu, dar totuși s'a întreprins.

Credem a sci că cea dintâi lucrare pe care d-l Duca o va prezenta d-lui Primar, va fi aceea a formării noului cartier, ca vinzările să poată fi făcute până în primăvară, când urmează a se începe clădirile în acel cartier.

Iată adresa d-lui Duca către Primăria de Constanța, despre care am spus în numărul trecut că e aprobată și de consiliul comunal:

Domnule Primar,

Am primit adresa d-v. No. 6074 din 19 Iulie a. c., prin care bine-voiți a'mi cere să mă însărcinez cu elaborarea proiectelor lucrărilor de edilitate publică cuprinse în programul stabilit de comisiunea pentru înfrumusețarea orașului Constanța.

Cred că mai întâiu trebuie să se definească cari sunt proiectele de întocmit și în acest scop supun aprobării d-vs. următorul program basat pe cerințele comisiunii de înfrumusețare:

I. Planul Orașului

Se va lua de basă planul de situație și parcelar al orașului ridicat de d-l Inginer V. Simu, a cărui copie la scara de $\frac{1}{1000}$ mi se va remite. Acest plan va fi completat indicându-se sporirile orașului și determinându-se alinierea atât ale orașului vechiu cât și a părților celor noi.

În acest plan se va trece orașul limitat între șanțul actual inconjurător pe lângă Manutanța, Movila Ovidiu, cimitirul creștin, apoi parte între linia

ferată actuală și Mare, cuprindând numai plantațiile și viile actuale.

Pe acest plan general se va stabili piețele, terenurile pe cari se vor indica diferitele edificii comunale precum: Casino, teatru, locale administrative, hale, târguri, biserici, școli, grădini, abatorii etc. Se va ține seamă ca piețele vor trebui se fie cât se poate mai numeroase și mai spațioase.

Se va trata nouile strade cu direcția și lărgimea care trebuie să le dobândească în viitor. Pe lângă stradele secundare de parcelare a terenurilor va trebui să se amenajeze arterele principale de comunicație începându-se de la centru spre periferie în direcțiile principale unde de exemplu, se pot prevedea creeri de drumuri legând orașul cu vecinătățile sale și cu părțile care se presupun că vor deveni centruri industriale, sau comerciale. Arterele principale de comunicație se vor face pe lărgimi mergând până la 40 m., numai pentru stradele secundare de parcelare se va admite lărgimea de 10 m. și 12 m., în cartierile noi nu se va admite lărgimi mai mici de 10 m.

Pentru alinierea stradelor se va dresa planuri separate la scara de $\frac{1}{200}$ în care se va indica axa stradei, lărgimea părții cărușabile și a trotuarelor, poziția și distanța reperelor de aliniere.

Aceste repere vor fi de stejar, având un capac metalic cu o scobitură la mijloc pentru plantare jaloanelor de aliniere și vor fi depărtate aproximativ la 100 m. unul de altul pentru a se putea trata cu înlesnire în tot timpul alinierea clădirilor viitoare.

Se va remite Primăriei următoarele piese:

1). Un plan general pe hârtie, dresat la scara de $\frac{1}{1000}$ în un singur exemplar compus din una sau mai multe planșe.

2). Un plan general imprimat dresat la scara $\frac{1}{5000}$ în 6 exemplare.

3). Planurile de aliniere a stradelor dresate la scara de $\frac{1}{500}$ în trei exemplare beliografiate pe alb.

II. Bulevardul la VII

Se va face proiectul unui bulevard începând de la farul lângă Hotel Carol și mergând de-a lungul malului mării până la băile stabilite în localitatea numită dintre vii.

Proiectul va fi alcătuit din următoarele piese:

- 1). Un plan de situație la scara de $\frac{1}{1000}$ în care se va indica toate racordările cu stradele orașului și cu portul.
- 2). Un plan parțelar la scara de $\frac{1}{1000}$ a proprietăților traversate.
- 3). Un profil în lung la scara de $\frac{1}{5000}$ pentru lungimi și $\frac{1}{500}$ pentru înălțimi.
- 4). Profilele transversale la scara de $\frac{1}{20}$ necesare pentru calculul terasamentelor.
- 5). Proiectul lucrărilor de arte ce vor fi necesare.
- 6). Calculul terasamentelor, măsurătoare, devis, caet de sarcini.

Toate aceste piese vor fi remise într'un singur exemplar.

III. Nivelment, Canalizare

Se va face un nivelment general al orașului.

Reperle de aliniere vor fi toate nivelate și cotele lor înscrise în planurile stradelor și în profile.

Se vor introduce și alte reperi instalate la clădirile definitive unde se va crede necesar.

Se va dresa proiectele canalizării stradelor orașului regulând scurgerea apelor parte prin egnuri principale și secundare, iar parte prin sghiaburile stradelor până la egnuri.

Se va avea în vedere întinderea ulterioară a canalizării la toate stradele.

Se va dresa un program de ordine a executării canalizării.

Canalizarea se va studia în legătură cu distribuția apei spre a se realiza descărcări de apă în egnuri, atât pentru reînnoirea deasă a apei în conducte cât și pentru curățirea egnurilor.

Se va prezenta piesele următoare într'un singur exemplar:

- 1). Profil în lung la scara de $\frac{1}{500}$ a stradelor la care urmează a se efectua transformări în profil.
- 2). Un plan general al canalizării la scara de $\frac{1}{500}$
- 3). Profilele în lung la scara de $\frac{1}{500}$ a stradelor canalizate.

4). Profilele tip a egnurilor și canalelor.

5). Proiectul detaliat al canalizării cuprindând desenele de detaliu, măsurătorile, devis, caet de sarcini.

IV. Alimentarea orașului cu apă

Alimentarea cu apă având a se face în comun cu Direcția Generală a C. F. R.; până la rezervor, proiectul de distribuție va trebui restudiat spre a cuprinde partea dintre rezervor și stradele vechi și noul precum și bulevardul la vii, care de asemenea se va pune în legătură cu canalizarea orașului.

Se va prezenta într'un singur exemplar piesele următoare:

- 1). Un plan de situație al distribuției la scara de $\frac{1}{1000}$.
- 2). Profilele în lung a stradelor alimentate la scara de $\frac{1}{500}$.
- 3). Modificările ce se vor crede necesare la proiectul d-lui Cucu.
- 4). Măsurătorile, devisul și caetul de sarcini.

V. Consolidarea malurilor Mării spre Nord.

Această consolidare va cuprinde două categorii de lucrări:

a). Lucrări spre a apăra malul contra corosiunilor produse de valurile mării; aceste lucrări se vor întinde de la farul actual până la părțile unde se produc surpările.

b). Lucrări spre a evita pe viitor, pe cât posibil surpările datorite mișcării pământurilor.

Se vor prezenta într'un singur exemplar piesele următoare:

- 1) Un plan de situație la scara de $\frac{1}{1000}$
- 2) Profile, secții, desemnuri de detaliu la scări potrivite cu natura lucrărilor.
- 3) Măsurători, devis și caet de sarcini.

Toate aceste proiecte vor fi supuse aprobării comisiunii pentru infrumusețarea orașului Constanța și aprobarea comisiunii va fi considerată ca definitivă.

Pentru studiile pe teren, întocmirea proiectelor și redactarea lor socot ca strict necesar un termen de un an, prevedându-se și modificările eventuale ce vor fi cerute de comisiune, toate piesele care compun proiectele enumerate mai sus vor fi remise treptat într'un termen de 18 luni de la data încheierii contractului.

În cât privește costul elaborării acestor proiecte propun ca această eva-

luare să fie făcută de comisiunea de infrumusețarea orașului Constanța.

Primiți, etc.

Inginer Inspector General,

(s.s.) Gh. Duca.

INFORMAȚIUNI

Joi la 31 Iulie a plecat din Constanța cu familia, fostul prefect d-l Tache Quintescu. La gară a fost însoțit de mulțime de lume aleasă a Constanței. S'au făcut d-lui Quintescu cele mai frumoase ovațiuni la plecare, dându-se domnel și d-șorei Quintescu mai multe buchete de flori din partea prietenelor caset. Notabilii turci și tatari au fost asemenea în mare număr.

Voința Națională spune într'o informațiune, că palatul administrativ va fi clădit pe vechiul loc al conacului.

Noi credem că locul cel mai nimerit ar fi actuala grădină din fața gării, numită Belvedere, de care serviciul căilor ferate nu are nici o trebuință.

Liberalul de la 31 Iulie ne aduce vestea că prefectul Dobrogei lucrează împreună un proiect de reorganizarea Dobrogei. — Credem că e timpul a se întreprinde această lucrare atât de mult așteptată.

Ziarul *Adevărul* spune fel de fel de grozavii de prin Dobrogea, mai stă s'o întrecă pe „Presa” de astă iarnă, care spunea odată, despre o fortună în Constanța, că s'au „dărâmat toate casele din strada Portului (care nu există) și a omorât vre-o 15 oameni”, când nu era nimic.

În numărul trecut am anunțat că d-l Panaitescu, fost șef de birou la prefectura locală, a fost pus în disponibilitate. Rectificăm cu plăcere erorea strecurată numai în redacție. D-l Panaitescu a dimisionat și dimisiunea i-a fost primită de actualul prefect.

Ni se denunciă că în circumscripția percepției de Cogelak, județul Tulcea, s'a înființat un custode pe produsele sechestrate pentru dările anului curent financiar, din pământuri; că custodele, fostul percepător de acolo, destituit mai acum doi ani pentru abuzuri și fel de fel de daraveri bănești cu contribuabilii, iea oamenilor câte 2—3 lei de hectar, drept plată de custodie.

Pe cât ne am putut informa, dispoziția luată privește numai pământurile celor absenți, fiind, între alții, mulți nemți dispăruți, până și în America.

Până vom putea da informațiuni mai precise, pentru care am scris, întrebăm ce nevoie e de custoși, când controlorul e vecinic în acea circumscripție?

Nu e cumva iar vre-un matrapazlic de ale fostului perceptor, Mirza, custodele, care a gestionat atâția ani pământurile emigranților din Cogelak, în comptul cărora vîrșea numai ratele de 2 lei și 50 bani anual, când pământurile de acolo se închiriază cu 10—15 lei?

De ce d-l Ministru al Domeniilor nu regulează odată scarta acelor pămînturi, peste 1000 hectare, terenuri convenite Statului, pe care fostul șef de ocol le închiria acolo cu 12 lei, mai acum doi ani? Vom reveni încă odată, dacă e nevoie.

Prefectul de Tulcea a făcut câte-va explusări a indivișilor găsiți fără căpătîiu și cu pașapoartele în neregulă.

În Constanța granițele la intrare se păzesc cu destulă strășnicie, dar totuși se strecoară destul indiviși străini pe unde nu se știe. D-l prefect a dat ordinele cele mai severe pentru control, în orașe și sate. — Sunt mulți străini stabiliți cu forme, prin sate, fără a avea însușirile legale, fapte asupra cărora a insistat de atâția ori. — D-l prefect Luca Ionescu se ocupă cu stabilirile acordate de la promulgarea legii pentru regularea proprietății imobiliare încoace, spre a se vedea numărul celor ce au isbutit a se face proprietari rurali, fără a fi fost în condițiile legii.

Felicităm pe d-l prefect pentru lucrarea obositoare ce a întreprins, dorindu-i tot succesul necesar.

D-l Primar al Constanței a dat o ordonanță pentru staționarea birjilor în anumite puncte ale orașului. Neprevăderea de până acum cauza orașenilor de la periferie multă trudă, fiind siliți a alerga pentru o birjă tocmai în piața Independenței.

Proprietarii și speculanții de case din Constanța au pățito anul acesta. În urma stăruișilor d-lor prefect și d-lui primar toți hotelierii de clasa I-a și mai jos, afară de hotel Carol, au redus prețurile pentru case și chiar pentru mîncări. Ca consecințe, toate hotelurile sunt pline, pe când cea mai mare parte din

casele de închiriat stau goale. A cui e paguba? În numărul viitor sperăm să putem publica prețurile camerilor la toate hotelurile: Metropole, Englitera, Panaioti, Bristol, Central, etc. unde se pot găsi camere foarte bune cu un pat pentru 4—2.50 lei pe zi, ceea ce nu e mult pe timpul sezonului.

În Constanța a apărut un nou jurnal „Marina” ce se ocupă de marina militară, comercială și de plăcere. Apare de două ori pe lună. Abonamentul 10 lei pe an la tipografia d-lui D. Nicolaescu.

Judecând după primul număr, „Marina” promite a fi o revistă serioasă a intereselor de navigațiune maritimă și fluvială. Era tocmai locul unui asemenea jurnal în Constanța.

Urăm noului confrate succes bun în scopul ce a întreprins.

În Tulcea apar acum asemenea două jurnale, săptămânale: „Voința Tulcei” ce se ocupă de afacerile locale și mai cu seamă de cestiunea așa zisă bulgărească, din Dobrogea și „Alarma Dobrogei” din Isaccea, tipărită în Galați, care se ocupă asemenea de cestiunile dobrogene, sub redacțiunea d-lui fost institutor P. Georgescu.

Urăm confrăților izbîndă, recomandînd confratelui tulcean mai mult calm în chestiile de naționalitate ce se desbat acolo.

Aflăm că consiliul județian va vota o sumă pentru premiile ce se vor acorda la expoziția de vite și alergările de cai din Constanța, ce se vor ține în zilele de la 5—8 Septembrie. — Credem a ști că în prima sesiune a consiliului comunei Constanța se va face o propunere ca și comuna să contribuie cu ceva la scopul ce se urmărește.

Cu această ocazie dăm loc unei obiecțiuni, a unui prietin: n'ar fi bine să fie organizată o cursă și pentru cail domniilor oficeri, și în acest cas, să facă parte din comitet și un domn oficer superior?

Noi credem că festivitatea ar câștiga mult prin această inovațiune.

Zilele aceste se vor instala farurile de la Tuzla și Mangalia, de către d-nul inginer Popescu, de la servicial hidrolic.

La Mangalia s'a numit medic de plasă

d-l Doctor T. Coculescu, în locul d-lui Dr. M. Teodor, numit în altă funcțiune.

Licitația pentru furagele cailor gendarmeriei, amînată la 31 Iulie, se va ține din nou în ziua de 21 August.

DIN TULCEA

În orașul nostru s'a înființat o societate sub numele de „Liga pentru propășirea Dobrogei”.

Scopul acestei ligi este de a pregăti pe toate căile posibile, legale și conforme principiilor moderne, propășirea tuturor ramurilor de activitate ezistente sau posibile în Dobrogea.

În special societatea țintește:

a) Pătrunderea în toate staturile Societății Dobrogene, a culturii și ideii naționale române,

b) Înmulțirea populației provinciei prin punerea în aplicare a legii rean-gajașilor, darea de pămînturi în Dobrogea. Românilor de prin toate țările ș. a. și găsirea mijloacelor pentru îmbogățirea acestei populații.

c) Desgroparea monumentelor vorbitoare de gloria străbună și ridicarea altora comemorative.

d) Propunerea de ori-ce măsuri folositoare provinciei.

e) Înmulțirea, complectarea și îmbogățirea școlilor atât pentru băieți cit și pentru fete, prin școli de adulți, școli de meserii, externate, licee complete, grădini de copii ș. a.

f) Facerea de biblioteci populare și de cărți apropiate culturii locale române.

g) Ținerea de conferințe prin orașele provinciei, atât de citre locali, cit și mai ales de către ilustrațiile române de pretutindeni.

h) Trimiterea tinerilor Dobrogeni, supuși români de ori ce origină, ale cărora familii o vor dori, în institutele de cultură, române din țara mamă.

i) Înlăsnirea copiilor Dobrogeni cari nu ar avea mijloce și s'ar distinge, spre a'și urma cursurile prin școli superioare.

j) Procurarea de îmbrăcăminte și cărți copiilor săraci din Dobrogea.

k) Desvoltarea bisericii naționale.

l) Crearea unui ziar, care să ajute scopurile ligii și să lumineze și strălucătească asupra istoriei trecute și activității actuale a provinciei, putînd ca atare conține articole în ori-ce limbă s'ar crede necesar.

m) Acordarea de premii pentru scrieri importante asupra ori-cărui subiect

privitor la Dobrogea cum și pentru alte lucrări de valoare.

Drapelul ligei va fi tricolorul român, cu inscripția: „Totul pentru patrie“.

Politica este cu desăvârșire interzisă, putându-se la nevoie exclude chiar membrul, care va căuta a o amesteca în discuțiile ligei.

Președintele ligei nu se va putea nici odată alege de către Dobrogeni, ci numai dintre românii de peste Dunăre.

Președinte al societății a fost ales d. Gr. Tocilescu, profesor la facultatea din București.

D-l Prefect își continuă inspecțiile prin județ, de la 4 curent, prin Medgidie, Cernavoda la Hârșova, unde a ajuns la 7 curent. De la Hârșova d-sa va pleca la Ostrov, având a inspecta cu deamănuntul acea plasă cu toate satele despre frontiera Bulgariei.

Unul din taurii cumpărați de județ și predați comunei Mangalia a murit.

Zilele aceste vor sosi în orașul nostru pentru câte-va zile d-l Nenișescu, prefectul Tulcei și d-l Mircea Petrescu, primarul aceluși oraș.

Prețul orzului celui mai bun este în oborul Constanței până la 4 lei și 50 bani hectolitru, inul 13 lei 50 bani.

D-l prefect Luca Ionescu a făcut o descindere locală la cătunul Anadochioi, unde a revocat și destituit pe funcționarul comunal abusiv în vinđarea locurilor de acolo, orânduind o cercetare strictă, incredințată noilor slujbași instalați, asupra tuturor abuzurilor comise, spre a deferi judecării pe cei vinovați.

Atragem atențiunea publicului asupra anunțului de mai la vale al d-lui farmacist Berberian, care posedă cea mai bună fabrică de ape gazoase.

Ministrul unguresc de interne a confirmat sentința prin care d. dr. Aurel Mureșanu, directorul *Gazetei Transilvaniei*, a fost condamnat la 8 zile închisoare pentru convocarea unei conferințe a alegătorilor români din jurul Brașovului.

Ministrul și-a motivat această confirmare pe imrejurarea că convocarea corespunde direcțiunii politice a partidului național român dizolvat.

FABRICA DE APE GAZOASE

A FARMACISTULUI
ION BERBERIANU
CONSTANȚA

Răferindu-mă la precedentă mea circulară, mi permit a atrage atențiunea generală asupra produselor fabricii mele de ape gazoase; produse, cari aci în Constanța, sunt singurele care se prepară cu acid carbonic lichid și cu apă sterilizată (filtrată) prin filtru de carbune, așa că se recomandă ca cele mai igienice și mai potrivite băuturi receritoare, mai ales acum în timpurile călduroase, când boalele epidemice se nasc cu înlesnire, stabilit fiind că o apă supra saturată cu acid carbonic pur și filtrată prin carbune este mult mai în microbi, ca o apă ce n'ar fi nici gazoasă, nici filtrată prin carbune.

Pentru ca produsele fabricii mele să fie la îndemână fie căruia, am aranjat un serviciu special pentru particulari, care să ducă la domiciliu, comanda primite.

Atât sticlele de limonadă gađoasă cât și sifonele mele pörta gravate pe dñesele, marca fabricii ce se arată aci.

Cu deosebită atențiune
ION BERBERIANU
Proprietarul
Farmaciei la Speranța

Librărie & Papetărie FRANCEZĂ

ALBERT HERMELY
STRADA ROMÂNĂ - CONSTANȚA

D

Prin prezenta am onoarea de a aduce la cunoștința D-vs. că am fondat în acest oraș, pe numele meu, o casă de **Librărie & Papetărie „Franceză“** înscrisă la onor. trib. de comerț de aci sub No. 1817.

Experiența ce am dobândit ca funcționar de librărie, în timp de 10 ani, în casele Sococ & Comp. și Carol Müller din București, cum și zelul și activitatea ce nu voi înceta un moment de a desfășura pentru bunul mers al afacerilor și pentru a satisface pe clienți, mă fac a avea deplină încredere în întreprinderea mea.

Vă rog deci, cu această ocaziune, să bine-voiți a-mi da prețiosul D-vs. concurs, asigurându-vă că mi voi da tot d'auna silința să merit sprijinul cu care mă veți onora.

Domnii-Ńale
D-LOR MASSEY-HARRIS COMP. L^{td}
BUCUREȘTI

Cu cea mai mare plăcere mă grăbesc a vă comunica că cele 14 cultivatöre Massey-Harris, care mi ați furnizat a satisfăcut pe deplin așteptările mele.

Ca mașini de sămănat concurează cu ori care altă mașină care sămăna impreștiat.

Pentru a întoarce arătura întaia este mașina cea mai avantajoasă de ori-ce, cu 4 boi se poate întoarce pe 4 și două falci și jumătate sau șase pogöne.

Munca executată în primă-vara acestui an, cu cultivatörele D-voastre, a dat tot ast-fel de bune rezultate ca și acea care a fost arat cu pluguri universale și sămănate cu mașină.

Rezultă din aceasta că cu 4 boi și cultivatöru D-voastră se efectuează pe 4 și de șase ori atăta ca cu plugul universal, înlocuind și mașina de sămănat.

Recomand dar tuturor agricultorilor mari și mici să nu întârzie de a procura asemenea mașini, pe care în caz de nevoie să poată întrebuința în miřiște curată de popușoi și ca prima arătura aplicând cuțițe mai mari.

Mașina e simplă de tot și pöte fi mănuită de ori-ce muncitor de câmp.

Autorizându-vă a publica aceste rânduri, vă rog a primi asigurarea stimei mele.

Ștefănesci 22 Iulie 1897.

(s.s.) **ADOLF ABELES**

arendășul moșiei Ștefănesci etc.

Depozitele pentru Dobrogea, din mașinele Fabricii Massey-Harris & Comp., se află la d-l Hillerin în Medgidia și la d-l Marin Dubuard, strada Română în Constanța.

De vëndare sau dat cu chirie

una locomobilă împreună cu o batoză de la fabrica Clayton în Anglittera, de 10 cai putere, puțin uzat.

Doritorii se vor adresa la möră d-lui Foscolo, în Constanța.

ANUNCIU

Sub-semnatul Vasile Căncel perđënd actul pentru punerea în posesiune a 2000 m. p. pământ loc de casă în cătuna Anadolchioi, eliberat de Primăria comunei Palazu sub No. 2500 din 22 Octombrie 1893, și declar de nul și fără nici un efect într'acui mână se va afla, emitându-se duplicat.

Vasile Căncel, comuna Palazu, plasa și județul Constanța.